

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Je li to pošteno?

Komaj se je po časnikih raznesla vest o napadu na kneza Bismarka, začeli so liberalni listi pruski in avstrijski, nemški in slovenski, v Berlinu in v Ljubljani natolcevat katoliško stranko in celo katoliško duhovstvo, da sta sokriva te grozne hudobije. Nekateri teh listov so se sprva nekoliko obotavljali in si niso upali tega natolcevanja kar naravnost izreči; ko je pa Bismark v odgovoru do prebivalcev Kissinških, ki so mu 13. t. m. napravili bakljado, krivdo zvrigel na katoliško stranko in vse tiste, ki z njegovo politiko niso zadovoljni, dolžil, da so sokrivi Kulmanovega napada, samega sebe pa smatral kot marternika za samostalnost in svobodo „Velike nemčije“, razvezali so se liberalcem jeziki in začeli so na vse pretrganje udrihati po ubogih ultramontancih.

Kje je duhovnik, ki je to zakrivil, kričali so njihovi listi? Res se jim je posrečilo v pest dobiti duhovnika, ki je ravno tisti dan bival v Kissingenu in to je dalo tim izvoljenim listom povod še bolj neusmiljeno mahati po katoliški stranki. Pa kmalo se je pokazalo, da so namesto morilca prijeli dobrodušnega priprostega in čisto nedolžnega tirolskega duhovnika; pa v kljub temu je liberalna druhal še glasneje kričala: Če en sam tega ni storil, so pa vsi sokrivi, če ne naravnost, saj posredno! Skoro bi bili že trdili, da samokres, kterege je Kullmann na Bismarka sprožil, so papež v Rimu blagoslovili in kak jezuit ga je nalašč od onod prinesel ter napadniku izročil! Liberalci sami menda tega niso verjeli, pa ker je brezmišeln druhal hudobijo podtikala duhovnikom, hoteli so železo kovati dokler je bilo razbeljeno, dobro vedé, da se bode kaj hitro ohladilo. Res bi ne bil nihče pričakoval, da se bodo liberalne laži tako hitro izkadile. Kajti že dosedanja sodnijska preiskava je pokazala, da napadnik Kullmann ni pobožen in vnet katoličan, ampak neveden vlačugar in pretepač, ki je hudodelstvo doprinesel prav iz lastnega nagiba.

Tudi to je laž, da bi bil Kullmann ud kakega katoliškega društva. Ko se je po časnikih raznesel hrup, da je ud katoliške rokodelske družbe v Salzwedelnu, začeli so preiskovati stanovanja družbenih predsednikov, liberalni listi pa so pripovedovali strašne reči o katoliških rokodelskih družbah, ktere so hoteli odgovorne storiti za hudobijo Kullmannovo. In dasiravno je preiskava pokazala, da napadnik ni ud nobene katoliške družbe, so liberalci vendar le še vedno te misli, da katoliška društva so največ kriva v Kissingenu poskušnega hudodelstva. Prusaki so celo tako prijazni, da zarad tega dolže tudi avstrijske katoličane. „Nord. Allg. Ztg.“ namreč objavlja neko brezimno v Solnogradu oddano, pa bržkone od policije same kolportirano pismo, v katerem se bere, da katoliško duhovstvo obžaluje, da je Kullmannu napad spodletel. Če bi pa nastala kaka vojska, padel bi Bismark najprvi, ker je krogla za njega že vilita; kajti njemu se je zahvaliti, da je skoro vsako leto vojska in upor med ljudstvom.

Že smo enkrat omenili, da mnogi in sicer važni listi nemški, laški in francoski me-

nijo, da napad v Kissingenu je bila le komedija od pruske policije in morda od Bismarka samega napravljena, ki bi na ta način zopet rad podprl svojo že omahovajočo veljavo, katoličane pa še bolj potlačil; nam to ne gre prav v glavo, ker ne moremo verjeti, da bi našli človeka, ki bi se, če tudi za veliko plačilo, hotel izpostaviti smrtni nevarnosti ali do smrtni ječi, kakoršna preti Kullmannu, a že to, kako so liberalci natolcevali katoliško stranko, katoliško duhovstvo in katoliška društva, je dovolj, da jih resno vprašamo: Je li tako pošteno vaše pošteno?

0 slovensko-nemškem delu Wolfovega slovnika.

(Konec.)

Po odbitji g. Navratilove ponudbe smo se zopet podali na iskanje sposobnega vredovalca. Ni ga bilo lahko najti. Vsak posameznik ima večidel s svojimi službenimi deli dosti opraviti ter se ne more le tako memo gredé podstopiti vredovanja novega slovarja, ktero celega moža zahteva. Sploh tudi se le tak jezikoslovec za vrednika slovensko-nemškega slovarja priporoča, kteremu slovanska reč ni tuja stvar.

Slišali smo v poletji 1872, da se je ideja na svetlo dati latinsko-slovenski slovar opustila. Možje, na kterih besede smo se smeli popolnoma zanesti, so nam naznanjali, da je gosp. Pajk prost in v takih okoliščinah, da bi zamogel ves svoj čas izdelavi slovensko-nemškega slovarja posvetiti. Ker gledé na teh veljavnih, obče izobraženih mož trditev nad posebno

Podlistek.

Statistični listek.

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

(Dalje.)

Pregled italijanskih železnic.

Prva italijanska železnica bila je l. 1840 narejena in sicer od Neapolja do trdnjave (Torre) Annunziata; merila je 13 kilometrov.

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Čitatelju ponuja to delo premnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodznanskega in državnoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se dobiva pri Klerru, Giontiniju, Lercherju in Tillu v Ljubljani, pri Siegelnu v Celovci, pri Soharji in Paternolliu v Gorici, pri Tandlerju v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinci v Mariboru, pri Blankcu v Ptuj — pa pri spisatelji in založniku samem v Trstu. — Vred.

Malo pozneje, pa vendar še istega leta (18. avgusta) odprli so tudi prvo železnico v severni Italiji in sicer v avstrijski Lombardiji med Milanom in Monzo (tudi 13 kilometrov dolga). Naslednji dve leti niso naredili nobene nove železnice; še le 20. decembra 1843 bila je odprta 33 kilometrov dolga neapolitanska črta med Neapoljem in mestom Caserta (v sedanjosti črti neapoljsko-rimski). Množile so se italijanske železnice do l. 1860 jako počasi, deloma tudi zato, ker raztegnjena Italija z dolgim obrežjem posebno vabi prebivalce na morje. V taki ozki deželi tedaj, kakor je med dvema morjema vtesnjena Italijanska, je očitno, da železnice niso tako potrebne, kakor drugod, kjer ni teh okoliščin. V prvem desetletju odprli so jih največ leta 1849 namreč 145 kilometrov. Nekoliko hitreje so jih delali v drugem desetletju: v tej dobi so jih leta 1854 odprli 234 kilometrov, leta 1859 pa celó 249 kilometrov.

Leta 1859 pred krvavo vojsko bilo je v Italiji (brez Benečije) 1472 kilometrov železnic, in sicer imela jih je Sardinija (sardinsko kraljestvo, ne otok, ki je med vsemi italijanskimi

deželami bil najdalje brez vsakere železnice) 807 kilometrov, Lombardija 200, Emilija 33, (Umbrija in Marka pa nič), Toskana 308, Neapolitanska 124 (Sicilija tudi nič). Vsled krvave avstrijsko-italijansko-francoske vojske pa drugih državnih prekucij na polotoku usta novilo se je tako zvano italijansko kraljestvo. Ko se je tega novega kraljestva prvi državni zbor meseca svečana 1861 snidel, imela je Italija uže 1718 kilometrov železnih cest narejenih; 1278 kilm. bilo jih je v delu, 498 pa privoljenih. Sledeči pregled naj kaže razvitek in dolgost železnic v raznih letih od njih začetka do sedanjega časa (do leta 1865 brez Beneškega in Rimskega)

Leta	1846	bilo je	26	kilom. železnic,
"	1843	"	59	"
"	1845	"	153	"
"	1850	"	453	"
"	1855	"	906	"
"	1860	"	1718	"
"	1863	"	3146	"
"	a) 1866	"	4701	"
"	b) 1866	"	5472	"
"	1870	"	6208	"

sposobnostjo gospoda Pajka nismo mogli več dvomiti, smo se podali z njim v razgovor, kar ni bilo brez uspeha. Poslal nam je gosp. Pajk načrt, po katerem misli izdelovati tako željno pričakovani slovar. Glasí se kakor sledí:

„Moj skromni nasvet, gledé na izdajo slovensko-nemškega slovarja.

Moje mnenje o gradivu je:

Da je ono zbrano do imenikov najnovejših knjig „Matičinih“ (Živalstva, Rastlinstva) in do prevoda in posnetka Janežičevega nemško-slov. in Cigaletovega Wolfovega slovarja (nemško-slov.). Zadnji posel obeča g. Caf opravi, morebiti tudi prvo (Živalstvo in Rastlinstvo) za slovar porabiti. Ako g. Caf tega ne bi mogel, tedaj bi moral kdo drugi to prevzeti.

Sicer in sploh pa je, posebno po vseobširnej zbirki Cafovej, ktera obsega vso našo slov. literaturo od 10. stol. do najnovejšega časa in poleg, kar je jako imenitno, besede vseh živočih slovenskih narečij (zapadnih tako kakor južnih in vzhodnih), gradiva toliko in v takej obliki spravljenega, da se delo in izdaja smeje na vsaki način in z dobro vestjo početi.

O obsegu tega slovarja je moje mnenje:

Slovar ima nalogo, vse slovenske besede naštetí, kar jih je v gori imenovanih zbirkah sedržanih in po narodu in knjigah razsejanih; dalje mora tem besedam povsod kratko nemško tolmačenje privedati se brez vseh obširnih razprav, tedaj ne s primeri iz grškega, lat., sanskritskega, staro- in novonemškega in drugih jezikov vzetimi; dosti je, ako se pristavi tujkam in to posebno ne navadnim, od kod so izposojene. Pri besedah, ktere so manj navadne in ktere se povsod ne govorijo, ampak so bolj lokalne in dialektične, naj stoji svedok (zapisatelj) n. pr. C (Caf), Z (Zalokar), M (Miklošič), Jan (Janežič) itd. Pri tako kratkem tolmačenju besed bode se delo pospeševalo, a pri tem vendar zadostovalo svojemu namenu, kateri je: ponuditi vse slovenske besede s svojimi pomeni. Jezikoslovska raziskovanja o teh besedah naj še čakajo svojega obdelovalca.

O času, kedaj se naj delo (vredovanje besed in tiskanje) začne, je moje mnenje to:

Najpreje se mora na oni dopolnik, o katerem sem gore (pri gradivu) govoril, čakati. O tem naj g. čest. proš z g. Cafom se pomenijo.

Kedar je ta ovira odstranjena, sme se delo svobodno pričeti.

Kar zadeva mojo pripomoč, izpovedam to-le mnenje:

Jaz se rad lotim dela, in sicer brž, vsaj kar se vredovanja besed, prave pisave tiče itd. Pri delu se hočem držati onega vodila, ktero mi daje stara naša mati slovenščina in primerjanje z drugimi jeziki (ktere študije pak, kakor sem užé gore povedal, ne pridejo v slovar) naroko. Pri tem se hočem v dvomnih slučajih z g. Miklošičem in g. Cafom posvetovati, kakor tudi javno v naših listih za to ali ono popraševati.

Zaradi povračila za moj trud pa se ménim z g. č. proštom na oboje zadovoljenje pobotati.

To je moje mnenje o raznih zadevah; jaz ne vém, je-li vse potrebno v njem povedano; kar nij, o tem rad dopolnujem, ako in kaj se želí. —

S posebnim poštovanjem in z nadejo, da se delo enkrat med Slovence spravi, podpisujem se itd

Janko Pajk.

V Ljubljani 16. avg. 1872.

Gospod Pajkova načela se vjemajo s Cafovimi mislimi. Zdelo se nam je, da smo našli pripravnega vrednika. V kapitelski seji od 17. avgusta 1872 je bilo sklenjeno, da se izdelava slovensko-nemškega slovarja izroči gospodu Pajku v Mariboru. Pri tem tudi zdaj ostane.

Kmalu po tem sem poslal g. Pajku v Maribor nekaj pripravljenega gradiva. Gospoda Caf sem koj naprosil, naj on sam prevzame delo, ktero se mu zdi za pripravo gradiva še neobhodno potrebno, namreč da izcrpi Wolf in Janežičev nemško-slovenski slovar. Blagi gospod je obljubil se temu suhemu delu podvreči in gosp. Pajku vsestransko na roke iti. Ker je bil pa mož vedno v globokejši, duhu primernejše preiskave zatopljen, se je ono izcrpljenje nekaj zavleklo, in zatoraj tudi izdelava slovarja zakasnila. Vendar ima že gospod Pajk za več tiskanih pôl izdelavo v čisto spisano. Ker nam je nemila osoda g. Caf iz naših zemeljskih krogov iztrgala, ne bomo več imeli tolažbe, da s svojo avtoriteto vsako pôlo pred tiskom potrduje. Namestovali pa ga bodo v tem, po želji od g. Pajka samega izrečeni, drugi slovenski jezikoslovci, kateri bodo iz lju-

bezni do domače stvari zdelane pôle pred tiskom pregledovali.

Ker je gospod Pajk tudi voditelj „Narodne tiskarne“ v Mariboru, se bode slovar ondi tiskal. Kakor hitro tiskarna črke v ta namen naročene prejme, se bo tisk slovarja pričel, in potlej redno z izdajo manjših zvezkov napredovalo.

Gospod Caf pravi v svojem listu od 13. februarja 1872: „Jaz do svoje smrti ne neham, sladkih besedic naše mile slovenščine nabirati“. Temu je zares zvest ostal. Z listom od 22. junija t. l. mi je poslal zadnjo zbirko slov. besedij, spisanih na malih lističih. Gospodje bogoslovci ravno te dni lističe devljejo v alfabetični red in jih bodo na dotičnih mestih v pripravljene pôle vpisali.

Veliko hrupa delajo stroški, kateri so se do zdaj za slovarske priprave porabili iz zupščine rajnega knezoškofa. Največa svota se je plačala g. Zalokarju. Vediti se mora, da so se kmalu po smrti knezoškofovi jeli oglašati „posredovalci“ v obilnem številu, ki so tiščali na to, da naj se § 26. oporoke skoraj izpolni. Trdilo se je, da gosp. Zalokar ima zdelan rokopis, za tisk pripraven. Zalokar sam je to zagotavljal. Vidé nujnost okoliščin je ceno visoko postavil. Ko bi bil njegov rokopis zares popolen, bi ne bil preplačan. Ali žalibog, kmalu se je pokazalo, da temu ni tako. Če pa prevdarimo, da je g. Caf za svoje brez primere izvrstniše nabire le 500 gl. prejel, se stroški pobotajo. Vsakako pa so bili neobhodno potrebni. Ravno tako potrebni so bili tudi stroški za to, da so se vse besede iz Zalokarjevega, Miklošičevega in Cafovega dela alfabetično skupaj spisale. Ako tedaj g. Bleiweis govori o „zavrženih silnih stroških“, je taka trditev, da se ognem ostrejšje besede, lahkomisljena in predrzna. Celó o svoti, ki jo je g. Levstik prejel, nekaj čez 1000 gl., bi si jaz ne upal reči, da je zavržena. Če njegove študije zdaj še naravnost našemu slovarju ne koristijo, za slovensko jezikoslovje, menim, ne bodo zgubljene.

Dr. J. Kriz. Pogačar.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz ilir. bistriškega okraja 15. julija (Izv. dop.) Večkrat nam nevedne glave očitajo, čemu se li za slovenščino tako borimo?

leta 1871 bilo je 6378 kilom. železnic,

„ 1872 „ „ 6690 „ „

Po razgovorih in sklepih italijanskega državnega zbora od leta 1870 ima se na italijanski zemlji v sedanjem desetletju napraviti 4000 kilometrov novih železnic. Beneške črte so merile prej zaznamovano zadnje leto 548 kilometrov (v delu bilo jih je 44 kilom.), rimske pa o istem času 232 kilom. (v delu bilo jih je 107 kilm.).

Gledé na prej zvrsteno dolgost naredili so jih

od 1840 do 1845 l. 153 kl. ali 30 kl. vsako leto,

„ 1845 „ 1850 „ 300 „ „ 60 „ „

„ 1850 „ 1855 „ 453 „ „ 90 „ „

„ 1855 „ 1860 „ 812 „ „ 162 „ „

„ 1860 „ 1864 „ 1569 „ „ 392 „ „

„ 1866 „ 1870 „ 736 „ „ 184 „ „

„ 1870 „ 1873 „ 492 „ „ 246 „ „

„ 1840 „ 1850 „ 453 „ „ 45 „ „

„ 1850 „ 1860 „ 1265 „ „ 126 „ „

„ 1860 „ 1870 „ 4590 „ „ 459 „ „

„ 1840 „ 1873 „ 6690 „ „ 290 „ „

V zadnjem desetletju so jih posebno veliko bili odprli leta 1864 namreč 448 kilom.

Primeroma največ jih pride na severno Italijo, zlasti na pokrajino piemontsko in lombardsko; najmanj ima jih tudi v drugem obziru silno zanemarjen otok Sardinija. Najimenitnejša črta v mreževji laških železnic je ona najdaljša črta od zahodnih Alp, od francoske meje prek Piemonta, Emilije in poleg jadranskega morja do mesta Lecce (v južni Italiji); meri pa 1190 kilometrov. Ta črta je za svetovno kupčijo sedaj posebno imenitna, ker jo predor Ceniški (poprek 1200 metrov nad morjem) neposredno veže s francoskimi železnicami. Dolgost tega velikanskega predora smo že omenili. Leta 1857 jeli so ga vrtati na dveh nasprotnih straneh: pri Bardoneche (na italijanski strani) in pri Modane (na francoski). Prva leta so ga silno počasi vrtali, kajti delali so z rokami; hitreje je napredovalo delo, ko so jele vrtati silno umetalne novo znajdene mašine — in sicer pri Bardonechi leta 1861, pri Modani pa še le leta 1863. Leta 1870, sredi krvave vojske, v kateri so se Francozje in Nemci kruto bili za barbarske lavore, dovršen je bil ves predor. Taka dela dovršena sredi zmešnjav in prekucij, sredi potokov človeške prelite krvi,

nehoté izbijajo v mislečem človeku, ki resnično ljubi napredek človeštva, srčno željo, naj bi vendar enkrat prenehale krvave vojske, naj bi se narodí med seboj z lepo spravili in se skušali, kako bi drug drugega prekosil v mirnem napredku gmotnega blagostanja in dušnega razvitka. Rečena najdaljša črta med italijanskimi železnicami je tudi zato kaj važna, ker je avstrijska veja, brenerska železnica ž njo sklenjena. Važnost nje se bo še povišala, ko bo prej omenjeni predor Gotharski napravljen, ki ima sklepati gorenje-italijanske železnice s švajcarskimi in jugo-zahodnimi nemškimi.

Železnice italijanske so več del lastnina raznih zasebnih (železničnih) družeb, državnih je le malo; vendar bodo enkrat tudi zasebne državi v last prišle. Tako je n. pr. l. 1862 bilo 676 kilom. narejenih železnic državnih (693 kl. pa še v delu), to je, 30·7 stotink od vsih italijanskih železnic (2202), razen beneško-rimskih (te so takrat merile 692 kilometrov).

(Dalje prih.)

Pa ne le nevedni, ampak celó tujščine pijani so taki ljudje. V krvavih časih so naši prednamci ohranili nam narodnost; ali bi nas ne imelo sram biti in britka groza, če pomislimo, da še v poznih časih bi naši zanamci, težko stiskani s tujim narečjem po naših gomilah po-bešali glavé, rekši: „Tukaj trohni jo lahkomisljeni nekdanji naši izdajice, ki niso posne-mali ljubezni svojih prednikov, da so nas za tisučletja v trdo stisko hlapčevanju žrtvovali.“ Kako bi samotni in trdi kmetič zapuščen britko zdihoval, in večkrat od brezbožnih ogoljufan bil, preden bi se v njegovo hišo tujščina vgnje-zdila. Kaj bi pa s slovenskim že lepo cvete-čim poljem bilo, ko bi se začel veliki tujislon po njem valjati, in bi vnuki ne želi, kar so njihovi očetje sejali? Za koga bi bile naše ti-sučerne knjige, in za koga bi druge kupovali?

Komaj smo tako daleč dospeli, da se s slovenščino pri kakem poštenem županu služba dobi, ali še v kaki privatni hiši, že nemčurji zopet zdihujejo po visoki pokrivalni pini, češ, da je tu že preveč ob veljavo. Se vé, da take netopirje sebičnost vodi, ker bi Slovencem bili radi za kake „karporole“ ali še celo grozni janičarji. Res pa je lahko mogoče, da bo naš narod slabéti moral, od kar je po slovenskih časnikih začela biti nemško liberalna žila, ker ves sedanji liberalizem je neko vrenje in kipenje človeške strasti, kateri se božje in ce-sarske postave mrze, le kar liberalizem sam skuje, je po pravem kopitu omikano (?); da se Bog usmili teh omikancev!

Od sv. Petra poleg Savine, 17. jul. (Izv. dop.) (Naš župan). Od vsih kra-jev prinaša „Slovenec“ dan za dnevom veliko resničnih novic, samo iz Savinske dolini se nihče ne oglasi. Zarad tega mu tukaj nekaj prav važnega pošljem, ako mu je drago, to svojim bralcem naznaniti.

Že lansko jesen se je bralo po raznih časopisih zarad volitve novih občinskih pred-stojnikov, kakor n. pr. v Šenpavlu, na Povzali v Gotovljah in tudi v Žavcu; o novi volitvi v Šentpetru zarad novega občinskega predstoj-nika se pa še vedno nič ne čuje, dasiravno je dosedanjemu županu J. U. že lansko jesen od-klenkalo. Znabiti so ga pa njegovi „jogri,“ ob-činski svetovalci, ker jih pri vsaki občinski seji tako zelo napaja (in sicer na občinski račun), da iz njegove pisarne navadno taki pri-dejo, kot kuhani raki, zopet sami med seboj za župana izvolili, da ne bi bil kak vaščan o tem kaj vedel. Pa to bi bilo zoper c. kr. po-stavo; saj dobro vemo, da se mačka nikoli v žaklju (vreči) ne kupuje. Že sam sem na lastna ušesa od enega tih „jogrov“ čul, ko je proti meni govoril: „O hvala Bogu, da imamo danes zopet pri Purgermajstru Sitzengo!“ — ga bomo pa zopet žajfali tako, da bo od mize teklo.“

Ko pa leto preteče, si ta možiček za svojo radodarnost iz občinske blagajnice zaračuni po 80 gld. (rečem osemdeset goldinerjev avst. velj.), kakor se je to lansko leto zgodilo. Ali je res tako bogata naša občina, da bo vsako leto morala toliko novcev izdajati za nepo-trebno pijančevanje? Ali nismo še zadosti z davki obloženi? Radoveden sem, kaj k temu poreče okraj. c. kr. glavarstvo celjsko??? —! Ali se to pravi na korist in varčnost tukajšnim srenjčanom delati, ali pa jih še bolj stiskati? Eden izmed njih je lansko jesen tega župana vprašal, kdaj da bo vendar volitev novega župana razpisana, on mu pa odgovori: Do pusta bom še jaz županoval, in do tega časa ne morem volitve razpisati, ker ravno zdaj nič klobas in svinjine nimam, da bi vo-

lilcem zamogel postreči, do pusta bom pa že kaj zaklal.

Možiček tedaj misli, da ga bodo njegove klobase, ki imajo silno visoko ceno, zopet za župana postavile; pa vendar dvomim, da bi ta mož toliko klobas imel, da bi z njimi zamogel nasititi celo faro. Naj še omenim, da ta mo-žiček svojo „Gscheidtheit“ zajema iz „Tednika,“ kterega že poldrugo leto prav marljivo prebira, ter dejanske resnice in pravice iz njega pobira. Tednik je toraj njegov navdihovalec.

Iz Voloskega okraja 12. julija (Izv. dop.) (Učiteljska konferencija). Na po-ziv našega prečastitega in zelo marljivega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, gospoda Andreja Stérka, prišli so bili svetovni in du-hovni ljudski učitelji 9. t. m. v Volosko k učiteljski konferenciji, kjer so se imele sledeče točke pretresovati:

1. o risani v ljudskih šolah; 2. o petji v ljudskih šolah; 3. ktere so dolžnosti vestnega in marljivega učitelja? 4. o izobraževanju učitelja; ktera pot v to pelje? 5. koliko in kako zamore učitelj pri otrocih psovanje in kletvino odstraniti? 6. s kojimi sredstvi zamore učitelj vzdržati šolsko disciplino in kakošne kazni sme po zakonu rabiti?

Pred konferencijo šli so učitelji k sveti maši, in po maši pa zbrali smo se vsi v sobani sl. c. k. okraj. glavarstva, kjer nas naš obče-spoštovani c. kr. okr. nadzornik visokospošto-vanemu in vrlemu gospodu Franju Fegitz-u, kot c. k. okr. glavarju in zelo marljivemu pred-sedniku c. kr. okraj. šolsk. sveta predstavi. Gospod glavar nas prijazno pozdravi in reče: „Zelo me veseli, de se danes tukaj znajdete in se pogovorite o predmetih in načrtih, ktere vam sl. vlada predpisuje, da ona zve tudi vaše misli o tej stvari. „Bog daj dober uspeh!“ Vse navedene točke so se dobro pretresovale in reševale z dobrim uspehom. Po končani kon-ferenciji poslovimo se od gospoda glavarja in vrlega gosp. šolsk. nadzornika v nadi boljše prihodnosti in spolnitve ponižne naše prošnje do slavnega deželnega zbora isterskega v Po-reču zaradi preslabih učiteljskih plač. Tužna Istra, da morajo učitelji zarad slabih plač iz tebe bežati v druge kraje!

Iz Linca se Volksfreundu poroča, da se je sodnijska preiskava proti škofu Rudi-gieru ustavila. „N. fr. Presse“ pa ve po-vedati, da državno pravdnštvo hoče pričeti neko drugo preiskavo zoper škofa, ker je prav riederskemu katehetu, ki se je bil državnemu šolskemu nadzorništvu ustavil. Bržkone bode tudi ta pravda imela ravno tak izid, kakor prva. —

V Českem vrhlabskem okraju je za deželnega poslanca grof Harrach izvoljen z 71 glasovi. Mladočeh Čížek dobil je le 26 in Rotter 16 glasov.

Ogerski zbor se čedalje bolj krči, pa se vendar ne podviza, da bi v eni seji rešil več, kakor en paragraf volilne postave. Do-slej so zborovali tudi ob nedeljah, odslej pa bodo saj ob dnevih Gospodovih počivali.

Ker madjaroni vidijo, da novo izvoljenega srbskega patrijarha Stojkoviča ni volja prostovoljno odpovedati se novi časti, začeli so pisariti, da njegova volitev ne bo potrjena, in da se bode kongresu naročilo voliti dru-zega patrijarha. Pa poslanci se bodo tej tirjatvi težko podvrgli in zbor bo, če se to res zgodi, zopet brez vsega uspeha.

Hrvaški deželni zbor se bode neki pričel ali 8. ali 9. avgusta in ban se še ta teden poda na Dunaj, da dobi cesarsko pri-voljenje za vladne predloge.

Vnanje države.

Pruska 22. julija. Pred nekimi tedni je škofijski oskrbnik Hahne v Fuldi cesarja pismeno prosil, da bi se izpustili zaprti škofje. Na to pismo je cesar odgovoril, da toliko časa o pomiloščenju ni govoriti, dokler ne odjenja nasprotovanje proti novim verskim postavam. — 18. t. m. so vsled telegrafičnega povelja iz Kissingena v Berolinu preiskovali stanovanja in delavnice predsednika moguntinske katoliške družbe in pa vrednika „Gamanie,“ g. Cremera, ko gospodov ravno ni bilo doma. Pri prvem so seboj vzeli okoli 80 pisem, pri drugem pa le nekaj malega.

Francoska, 22. julija. Zadnjič smo omenili, da je hotel minister Fourton od-stopiti, novejša poročila pa naznanjajo, da od-stopi celo ministerstvo in da Broglie je do-bil nalog sestaviti nov kabinet. Ker pa Broglie tega ni hotel prevzeti, obrnil se je Mac Ma-hon neki zopet do Decazes.

Ruski listi preslavlajo nadvojvoda Al-brehta ter povdarjajo prijaznost med Av-strijo in Rusijo, ki ste se popolnoma zedinile o politiki na izhodu.

Te novice morajo razveseliti vsakega pra-vega Avstrijanca; ker le tesna zveza z Rusijo zamore Avstrijo rešiti nevarnosti, ktera ji od zedinjene Nemčije proti.

Španjska, 22. julija. Poslanec pri francoski vladi je ministru vnanjih zadev iz-ročil pismo, v katerem se britko pritožuje, da francoske gosposke na španjski meji potuho dajejo Karlismom. Če bi se to ne godilo, bi bilo vojske že davno konec. Kaj pa v Madridu in v notranjih deželah? Tam ni francoskih gosposk, pa se Serranovcem tako slabo godi, da hočejo v celi deželi oklicati obležni stan. Severnim deželam pa je ministerski svet skle-nil odvzeti vse starodavne pravice in polastiti se premoženja vsih tistih, ki Karlismom poma-gajo. In ti ljudje, ki vradno goje tatvino, ho-čejo Karlismom kaj očitati? Da bi pomnožili armado proti Karlismom, sklenili so sklicati 125.000 (12.000?) rezervistov, pa kje jih bodo li dobili, ker dežela ni prepolna ljudstva? Kar-listom se pa čedalje ugodnejši godi. Njihova vojna na severu znaša po „Universu“ 53,732 pešcev, 1499 konjikov in 32 kanonov. Don Alfons je neki v roke dobil trdnjavo Cuenco, ki je komaj 25 ur od Madrida oddaljena, Sa-balls je pri Castel-Fullitu natolkel re-publikance, in mesto Bilbao je zopet zajeto ter se bode moralo vdati, ker se bodo repu-blikanci komaj v treh mesecih toliko vtrdili, da se bodo zamogli zopet udariti. Ne bi bilo tudi nemogoče, da jo Dorregeraj vdari proti Madridu ter se pri Siguenci združi z Don Alfonsovo armado. To čutijo tudi Ser-ranovci ter skušajo pomnožiti svojo vojaš-čino, pa bodo proti združeni armadi težko kaj opravili. Serrano, pravijo, že misli delati za Izabelinega sina Alfonsa, ki neki že na Španj-sko potuje.

Razne reči.

— Vojaške vaje in streljanje s topovi na vižmarski gmajni bode letos te-le dneve: 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 14., 17., 19., 20., 21., 22., 23., 25., 26., 27., 28., 29., 31. avgusta, pa 1., 2., 3., 4. in 5. septembra od petih zjutraj do dveh popol-dne. Da bi kdo ne prišel v nevarnost, je ob omenjenih dnevih med vajami ljudem prepo-vedano sprehajati se po vižmarski gmajni in pa po cesti med Spod. Gameljni in črnu-

škimi mostom. Najdeno streljivo naj se nemudoma izroči vojaškemu poveljniku pri artilerijskih shrambah na ljubljanskem polju, kjer se najdencu izplača za to odločeno plačilo. S krogami, ki se še niso razpočile, naj se pa ravna jako previdno, da se komu kaka nesreča ne pripeti.

— Iz Ponikev pri Trebnji, 19. julija se nam piše: Danes je žalostna obletnica 19. julija lanskega leta, ko je strašna nevihta po našem polju neizrečeno veliko škode naredila. To leto se nam je slabo godilo, veliko smo stradali, pa hvala Bogu, vse smo prestali. Zdaj so naši kozolci zopet napolnjeni lepega, še dosti polnega snopja. Tudi drugo polje obeta dosti pridelka in trta, dasiravno po mrazu hudo poškodovana, ima dokaj grozdja, ki je v najlepšem vremenu odcvetelo. Po nekterih vinogradih je palež nekaj škode naredil, po drugih bo vina več, kakor obe pretečeni leti. Vreme imamo tako ugodno, da si boljšega ne moremo želeli. Vročina je silna, pa večkrat pomoči in ohladi dobrotni dež razbeljeno zemljo. Bog nas varuj še znanprej kake hude ure, in letošnja jesen bo veselejša od lanske.

— Iz Trsta 19. t. m. se nam piše: Ta teden je v Trstu umrl gospod, 70 let star, neoženjen, c. k. penzioniran uradnik, ki je vsako leto imel okoli 10.000 gold. dohodkov. Pa bil je grozen skopuh, sam sebi ni nič privoščil, in ni imel ne dékle ne postreščeka. Hrano si je sam kupoval in vsi njegovi stroški za oblačilo in hrano so znašali komaj 300 gld. na leto. Nekoliko dni pred smrtjo je tožil o bolehnosti in rekel, da bode še manj jedel in z diëto bolezni odpravil, — na zadnje pa mrtvega doma najdejo, in nobeden ni vedel, kdaj je umrl. Njegovo pohištvo je hilo priprosto; ubogemu ni nikoli pomagal, marveč je sam zarad uboštva tožil. Pa našli so v nekem kotu v starem žaklju, misleči da so cunje notri, za 100.000 gold. državnih obligacij. Vse premoženje njegovo, ki znaša čez 300.000 gold., je v oporoki zapustil tržaškemu magistratu.

— Za cesarjeviča Rudolfa neki nameravajo kupiti od grofa Rosenberga grajščino „Maria Loretta“ na Verbskem jezeru pri Celovcu.

— G. Lud. Jenko je imenovan za rudarskega zdravnika v Idriji.

— Prof. Fr. Krašan, doslej na gimnaziji v Kranji, pride za gimn. učitelja v Celje; g. J. Ogorek, doslej na gimnaziji v Ljubljani, za gimn. učitelja v Novomestu.

— Nesreča. V fabriki za koce je nek kurjač pri kotlu mirno zaspal, a med spanjem se zvrnil v vrelo vodo ter se tako oparil, da je še tisti dan v bolnišnici umrl.

— Na kolodvoru v Trstu je železniški služabnik Krašovec, iz Št. Vida na Kranjskem doma, po lastni neprevidnosti prišel med voze, kateri so ga na spodnjem delu života tako potrli, da je umrl. Nesrečnež bil je oženjen in oče dveh otrok.

— Rumunska vas Dejoin se je po noči med 3. in 4. t. m. za tri sežnje globoko pogreznila. Ljudje so bili že prejšnji dan po nekem podzemeljskem bučanju iz hiš pobegnili, ktere pa nepoškodovane po koncu stojé.

— Samoumorov na Dunaju je bilo meseca junija 21, namreč 11 moških in 10 ženskih.

— Ogenj je v Chicagi napravil 4 milijone dolarjev škode; za 2½ milijona je bilo zavarovanega.

— Sedem otrok v kološkem okraju na Ogerskem je strela ubila, ko so v nekem gozdu jagode nabirali in med dežjem pod ne-

kim visokim drevesom zavetja iskali. Ljudje naj bi si zapomnili, da je med nevihto varnejši stati na prostem in moker biti, kakor pa pod visokim drevesom vedriti.

— Razpisane so: Na c. k. učit. izobraževališču služba učitelja za telovajo. — Plača enako drugim učiteljem na vadbici. — Prošnje do 24. t. m. na c. k. dež. šol. svet. — Službe učiteljev v Podragi, Planini, Vremu, Postenjah, za Colu in v Razdrtem s 400 gold. l. plače; mesto 2., 3., 4. in 5. učitelja v Idriji s 500 in 450 gld. l. plače ter po 100 in po 90 gld. priklade; dalje ravno tam služba prve učiteljice (500 gld. in 100 gl. priklade), druge učiteljice (450 gld. plače in 90 gl. prikl.) in tretje učiteljice (400 gl. pl. in 80 gl. pril.). Petletne priklade znašajo po 40 gld. Prošnje v štirih tednih pri rudarski direkciji v Idriji.

— Služba vradnega sluga pri okrajni sodnji v Senožečah s 300 ali 250 gld. letne plače, 25% priklado in prostim stanovanjem; prošnje do 20. avgusta pri predsedništvu deželne sodnije v Ljubljani. — Služba poštnega ekspeditorja v Logatcu (300 gld. l. pl. in pa 80 gld. in 500 gld. za pošto med Logatcem in kolodvorom. Kavcija znaša 200 gld. Prošnje v 3 tednih pri poštni direkciji v Trstu.

— Premembev učiteljskem stanu. Gsp. J. Peruci iz Toplic gre v Spodnji Log na Kočevskem, g. Marka Kovšca iz Selc pri Železnikih v Kropo. — Stalno se vme tujeta: Gsp. France Bevek v Šentvidu pri Brdu in Jože Korban v Vodica. — Gsp. France Pi-bernik iz Prezida pride k sv. Gregoriju nad Sodražico. — Umrla sta gg. Anton Flis v Laškem na Štaj. 26. p. m. in Valentin Bernot na Colu 2. t. m. R. I. P.

— V inseratu banke „Slovenije“ št. 85 naj se glasi pod 2. točko mesto daljnih 10% ali 20%: 10% ali 20 gld. na delnico.

Poslano.

„Laib. Zeitung“ in „Slovens. Narod“ pri-povedujeta, občinstvu — se vé da iz patriotizma — o dobrem stanju in srečnih kupcijah „gališke zavarovalnice“ ter ji obetata lepo prihodnost. Gotovo sem zadnji, ki komu kaj slabega želi, vendar si ne morem kaj, da ne bi pritisnil pečata laži onema listoma na čelo, ker razglašata meni nič, tebi nič, neresnice, kakor da bi to bil njun nalog. Gališka zavarovalnica je imela l. 1873, da si je tudi premijne menjice v znesku 266.714.02 gld., ki nimajo vrednosti, med aktiva računila, še gld. 56111.11 zgube. Zdaj pa naj sodijo bralci sami, koliko se je zanašati na poročila onih časnikov. O nabiru zavarovanj po ljubljanskem gl. zastopniku bom povedal na drugem mestu.

Eden, ki zamore „L. Ztg-i“ in „Narodu“ z letnim poročilom postreči.

Eksekutivne dražbe.

27. julija. 3. Fr. Strniša-vo (1060 gl.) v Novomestu. — 3. Gr. Homove-ovih otrok z Hriba (860 gl.) na Vrhniki. — 3. Jož. Rozman-ovo iz Luž (2277 gl.) v Kranji. — 3. Mart. Ferfila vo iz Sinodola (185 gl.) v Senožečah. — 2. Andr. Štampfelj evo iz Banje Loke (450 gl. v Kočevji. — 2. Fr. Tekavčič evo iz Brezovega dola (727 gl.) v Žužemberku. — 3. Mat. Sterle-tovo iz Knežje njive (115 gl.) v Ložu. — 2. Mat. Kramarič-evo iz Bojanje vasi (1713 gl.) v Metliki.

Telegrafične denarne cene

22. julija. Papirna renta 70.35. — Srebrna renta 75.20. — 1860letno državno posojilo 109. — Bankine akcije 970 — Kreditne akcije 231.50 — London 110 70. — Srebro 104. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.85 ½.

Denarstvene cene.

21. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.20	70.30
5% renta v srebru	75.35	75.45
Srečke (lozi) 1854. l.	99.55	100.—
„ „ 1860. l. cel.	109.80	110.20
„ „ 1860. l. petinke	113.50	113.75
Premijski listi 1864. l.	133.25	133.75
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.—
Ogerske po 5%	76.75	75.25
Hrvaške in slavonske po 5%	79.—	78.—
Sedmogradske po 5%	73.50	74.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	975	977
Unionske banke	121.75	122.25
Kreditne akcije	232.75	233.—
Nižoavstr. eskomptue družbe	890.—	900.—
Anglo-avstr. banke	154.50	155.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	160.75	161.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ 50 „ „ „	52.—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	25.—	26.—
Salmove „ 40 „ „ „	31.—	32.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	25.50	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.50	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „	24.—	25.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	18.50	19.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—.—	—.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.28	5.30
Napoleonsd'or	8.85 ½	8.86 ½
Srebro	104.15	104.30

Jurij Dornik-ova zaloga olja v Trstu.

Pošilja se s poštanim povzetjem (Postnachnahme), s plačano colnino, vožnino (poštino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastonj in franko. (4—25)

Posestvo

oddaljeno streljaj od zatiške cerkve (Sittich) in sodnije, prav lepo proti solncu na rav-nem pri okrajni cesti, pripravno za vsako obrtnijo: 1 oral 956 sežnj. njive, 180 sežnj. travnika, 22 sežnj. vrta, 4 orale gozda — skupaj 5 oralov 1286 sežnj.; s pohištvo v prav lepem in dobrem stanu, 4 sobe, 2 kleti, 3 hlevi, prostoren nov skeden itd. Vse to se prodaja dobrovoljno za ceno 1600 gold. Dá se tudi le samo pohištvo na več let v najem. — Natančneje se izvé do 15. avgusta 1874 pri Antonu Berle-tu, orglarju na Javorji, pošta Šmartno pri Litiji.

Zdravnik za zobe

dr. Tanzer,

docent zobozdravja na c. kr. vseučilišči v Gradci,

svojim p. n. pacientom naznanja, da bode ob času 14dnevnega rabljenja savinske kopeli, od 20. t. m. naprej v Celji, graška ulica 73, I. nadstropje (v Deutschmannovi hiši) svoje zobozdravne in zobotehnične ordinacije opravljal, in zalogo svojih c. kr. privilegiranih preparatov: antiseptikonustno vodo in Pulcherin-zobni prah, in zobno pasto, na razpolaganje imel.

Med tem bode ob Aninem dnevu v nedeljo 26. t. m. v Gradci v svojih ordinacijskih lokalitetih ordiniral. (37-1)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.